

Milí bratři, milé sestry,

byl jsem požádán, abych – když už jsem ten historik – řekl něco o mistru Janu Husovi, jehož 601. výročí upálení spadá do nadcházejícího týdne. Rozhodně nebudu mluvit dlouho a rozhodně to nebude životopisná přednáška. Ta ostatně po mém soudu do bohoslužeb nepatří. Spíš bych chtěl, abychom se zamysleli nad tím, proč si mistra Jana Husa připomínáme. Čím je pro nás zajímavý, čím nás oslovuje?

O málokteré osobnosti českého středověku máme dochováno tolik zpráv, málokteré vidíme tak dobře „do hlavy“, zároveň však málokterá byla tak často objektem nejrůznějšího ideologického přizpůsobování potřebám té které doby či toho kterého myšlenkového proudu. Není to tak dávno, co byl vyzdvihován Husův prostý původ a skutečnost, že ve svých burcujících kázáních oslovoval lid všech sociálních vrstev městského a posléze i venkovského prostředí. Ještě dříve se zdála být na Husovi nejdůležitější jeho péče o český jazyk a různé ironické výpady proti pražským Němcům či německy mluvícím mistrům na univerzitě. Husův životní příběh je také možné nahlížet jako příklad pozitivního vlivu vzdělání – z prostého venkovského chlapce se stal univerzitním mistrem, rektorem, vůdčí osobností celonárodního významu. Již ve středověku byl už ale také Hus pro některé kacířem, svádějícím své posluchače na scestí, a pro jiné zase světcem, který trpěl pro evangelium.

Co ale oslovuje nás, tady a teď? Myslím, že jsou to dvě skutečnosti. Jednak, jaksi celospolečensky, je pro nás Hus určitým morálním vzorem. Zdálo by se, že v době, kdy se v soukromém a zejména pak ve veřejném životě považuje změna názoru, spojenectví či partnerství za něco normálního, ba logického či nezbytného pro budoucí úspěch, se musí ochota zemřít za nalezenou pravdu, a to velmi nepříjemnou smrtí, jevit jako něco zcela nepochopitelného a nesmyslného. A vida, ono to i dnešnímu člověku imponuje. Patrně máme stále uloženo kdesi v podvědomí, že ta naše současná postojová a vztahová flexibilita není úplně v pořádku. A nedokážeme-li jí sami dostát, obdivuje alespoň ty, kteří to dokázali, třeba právě Husa.

To hlavní, co bych však chtěl dnes vyzdvihnout, se týká církve. Jestliže se jako církev k Husovi hlásíme, ať už tím, že tento kostel nese jeho jméno, nebo tím, že v rámci kázání posloucháme jeho myšlenky, nebo i proto, že přímo do bohoslužeb zařadíme nějakou úvahu historika na husovské téma, pak nám je určitě blízká i Husova představa církve. Církve neviditelné, která není, respektive nemusí být totožná s konkrétní církevní institucí. Církve, která se nezpronevřuje svému poslání, nestojí na lidských autoritách, nemanipuluje s věřícími, nepodřizuje vše snaze se maximálně finančně zabezpečit, která nekupčí se spásou, nekalkuluje se strachem a úzkostí lidí. Husův odkaz nás vybízí, abychom stále znovu a znovu kriticky zkoumali, jak na tom v té naší církvi, ano i v tomto našem sboru jsme. Zda skutečně následujeme ideál církve, která zvěstuje a slouží. Zda je skutečně naší hlavou Kristus. A zda nám takováto církev stojí i za lečjakou obětí.